

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410161 Holje

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Elisabet Wallsten

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410161 Holje**

Kommun: Olofström

Områdets totala areal: 15,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-05

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Staten

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9130 - Näringsrik bokskog

9190 - Näringsfattig ekskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Holje bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är de naturskogsartade bok- och ekskogarna med sina förekomster av rödlistade arter. Skogen präglas av naturlig dynamik. Ädellövskogen är ett kärnområde för bevarande av biologisk mångfald i ett område med flera naturreservat och nyckelbiotoper.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Holje är beläget i Vilshultsåns dalgång, cirka två kilometer norr om Olofström. Området gränsar mot industrimark i norr och söder samt mot riksväg 15 i öster. Järnvägen Olofström-Lönsboda går strax väster om Holje. Skogsområdet ligger på en blockig och bergbunden kulle. Berggrunden utgörs av ögonförande granodiorit, gnejsgranit. Marken

nyttjades förr som utmark. Beteshävdan upphörde i början av 1900-talet.

Området har lång trädkontinuitet. Skogen har idag en varierad trädslagsfördelning och ålder, där dominerande trädslag är bok, ek, avenbok, björk och tall. Enstaka grova aspar förekommer. De äldsta träden, tall och bok, är cirka 100-120 år gamla. Skogens innehåll av naturliga högstubbar och lågor i olika förmultningsstadier är stor. I sluttningar och sänkstråk är skogen bokdominerad, med ett fältskikt av lågörttyp. På höjdpartierna i områdets södra och sydvästra del har skogen mer karaktär av ekdominerad blandskog med ett stort inslag av tall. Fältskiktet växlar här, bland annat beroende av jordmånsdjup och fuktighetsgrad, mellan lågört-, kruståtel-, blåbärs- och kovalltyp.

Områdets biologiska värden är framförallt knutna till ädellövskogen. 12,9 hektar är klassad som nyckelbiotop. I området har det även gjorts översiktliga inventeringar av vedlevande insekter och svampar. Rödlistade arter som påträffats i området är: mindre hackspett (nära hotad), bokkantlav (nära hotad), grynig filtlav (nära hotad), kandelabersvamp (nära hotad), cinnoberspindling (nära hotad) samt de två vedlevande skalbagarna svartvingad svampbagge (nära hotad) och *Microscydmus nanus* (nära hotad). Dessutom har ett flertal signalarter noterats.

Vad kan påverka negativt

- Läckage av bekämpningsmedel och övriga kemiska ämnen som eventuellt används längs närliggande sträcka av järnvägslinjen Olofström-Lönsboda.
- Luftföroreningar från motorfordonstrafiken på intilliggande vägar, vägsalter och föroreningar från bland annat däckslitage, som kan inverka negativt på epifyter knutna till äldre träd.
- Ny industriell verksamhet eller utökad verksamhet inom närliggande detaljplanelagt område som medför ytterligare belastning av föroreningar till luft, mark eller vatten.
- Skogsbruk eller andra avverkningar/röjningar i eller i anslutning till området, som leder till att till exempel värdefulla element eller strukturer försvinner eller ljus- och fuktförhållanden ändras så snabbt eller mycket så att störningskänsliga organismer inom området påverkas negativt.
- Fragmentering av biotoper, såväl inom som i anslutning till området, som till exempel leder till minskad kontakt mellan områden och ökade kanteffekter på mindre objekt.
- Konkurrens från gran och druvfläder, samt konkurrens från för området främmande arter träd och buskar som till exempel sykomorlönn.
- Att döende träd eller död ved plockas bort från området, alternativt bearbetas eller förstörs inom området, så det blir brist på vissa typer av död ved.
- Markberedning, täktverksamhet, dikning och andra åtgärder i och i anslutning till området, som riskerar att förändra hydrologin.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området:

- Området är avsatt som naturreservat sedan 2002 och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Det finns även en skötselplan för naturreservatet från år 2002. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen Blekinge län.
- Natura 2000-området Holje är beläget i anslutning till detaljplanelagt område som är avsatt för

industriändamål. Vissa verksamheter samt utökning av en del verksamheter kräver tillstånd enligt 9 kap 6§ Miljöbalken.

Behov av åtgärder:

- Området bör inventeras med avseende på kvalitetssäkring av gränser mellan naturtyper.
- Gran kan behöva hållas tillbaka, så den inte tar över på bokens, ekens eller tallens bekostnad.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och -arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**9130 - Näringsrik bokskog**

Areal: 11,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bokskogen i Holje är till övervägande del av så kallad lågörttyp. Skogen har ett rikligt innehåll av avenbok och ek, en hel del björk samt mer enstaka förekomst av grov asp. Skogen, som överlag är tät, har ett sparsamt fältskikt med arter som vitsippa, harsyra, blåsippa, lundgröe och ekorrbär. Föryngringen är mycket gles med framförallt mindre plantor av bok samt en del avenbok. I en djupare sänka finns en liten vattensamling omgärdad av vitmossa. Inom en mindre del av området utfördes i slutet av 1990-talet en gallring. I de uppkomna ljusluckorna är föryngringen av bok, ek, asp och lönn relativt god, men framförallt har hallon, träjon och även några buskar druvfläder etablerat sig här. Skogen har en mycket god åldersfördelning och tillgången på död ved i olika former är stor. Vid nyckelbiotopsinventering påträffades bland annat bokkantlav (nära hotad), fällmossa, havstulpanlav, platt fjädermossa och porellor i området.

Bevarandemål

Arealen näringsrik bokskog ska vara minst 11,3 hektar. Ädellövträd av bok och avenbok ska utgöra ett dominerande inslag, men det ska även förekomma en del ek och grov asp. Det ska finnas inslag av gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av ädellövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar ska förekomma och det ska finnas enstaka träd med hackspettsbohål. Gran eller främmande trädslag ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Västlig hakmossa ska förekomma allmänt i områdets blockrika delar. På bok ska de typiska arterna klippfrullania, bokkantlav och havstulpanlav återfinnas.

Bevarandetillstånd

Området är inte basinventerat i fält men områdets bevarandetillstånd bedöms vara gott.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 1,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsfattiga ekskogen finns uppe på det kraftiga höjdpaketet i Holjes södra del. Inslaget av tall är här stort. Föryngringen av olika trädarter, framförallt ek, är god. I fältskiktet växer bland annat kruståtel, kovall och blåbär. Murgröna finns också i området. Skogen har en varierad åldersfördelning och tillgången på död ved i olika former och dimensioner är stor.

Bevarandemål

Arealen näringsfattig ekskog ska vara minst 1,6 hektar. Ek ska utgöra ett dominerande inslag, men även tall ska förekomma. Det ska finnas inslag av gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till främst ek, men även till exempelvis tall. Spärrgreniga, gamla och senvuxna träd ska tillåtas växa fritt. Gran eller främmande trädslag ska inte ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar ska förekomma rikligt. På ek ska de typiska arterna klippfrullania och murgröna återfinnas.

Bevarandetillstånd

Området är inte basinventerat i fält men områdets bevarandetillstånd bedöms vara gott.

Dokumentation

- Andersson R. 1999. Inventering av vedlevande skalbaggar i ett område vid Holje norr om Olofström. Länsstyrelsen i Blekinge Län. Opublicerad rapport
- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-03-31)
- Länsstyrelsen i Blekinge Län. 2002. Beslut och skötselplan för naturreservatet Holje. Opublicerad
- Naturvårdsverket 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-1
- Skogsvårdsstyrelsen. 1995. Nyckelbiotopsinventeringen. Nyckelbiotop 03E 8e nr. 11. Opublicerat utdrag
- Ryberg A. 1999. Svampfloran i ett naturskogsområde vid Holje i Olofströms kommun. En översiktlig inventering

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410161 Holje

